

به ناوی خوی به خشندهو میهره بان
به ناوی گه له وه
ئه نجومه نی نیشتمانی کوردستانی عیراق
ژماره ی دهرهینان ٤٥:
روژی دهرهینان: ٢٠٠٤/١١/٤

پشت به حوکمه کانی برگه (١) ی مادده ی (٥٦) و، مادده ی (٥٣) له یاسای ژماره (١) ی هموارکراوی سالی ١٩٩٢ و، له سهر داوی ژماره ی یاسایی له ئەندامانی ئەنجومه نی نیشتمانی کوردستانی - عیراق و، داوی وه زیری ته ندروستی و کاروباری کۆمه لایه تی و موافه قه تی ئەنجومه نی وه زیران و، له سهر ئەو یاسا کاریه ش که ئەنجومه نی نیشتمانی کوردستانی عیراق، له دانیشتنی ژماره (٥١) ی روژی (٢٠٠٤/١١/٣) یدا ئەنجامی داوه، به پیی ئەو سه لاحتیه ته ش که برگه (٣) ی مادده ی دووه می یاسای ژماره (١٠) ی سالی ١٩٩٧ پیمانی داوه، بریاری دهرهینانی ئەم یاسایه ی خواره وه مان دا:

یاسای ژماره (٤٥) ی سالی ٢٠٠٤

یاسای سه ندیکای پزیشکانی ددان له ههریمی کوردستانی عیراقدا

مادده ی یه که م:

مه به ست له م دهسته واژانه ی خواره وه، مانا کانی به رامبه ریانه:

١- ههریم: ههریمی کوردستانی عیراق.

٢- سه ندیکا: سه ندیکای پزیشکانی ددان له ههریمی کوردستانی عیراقدا.

٣- ئەنجومه ن: ئەنجومه نی سه ندیکا.

٤- نه قیب: نه قیبی پزیشکانی ددان له ههریمی کوردستانی عیراقدا.

٥- پزیشکی ددان: ههر ئەندامی له ئەندامانی سه ندیکا که، پروانه مه یه کی هه بی، له به کالۆریۆسی پزیشکی ددان که متر نه بی و، وه زاره تی فیڕکردنی بالۆ لیکۆلینه وه ی زانستی ههریمی کوردستانی عیراق دانی پیدا نابی، به ئیش و کاریکی بریار له سهر دراوی تایبه ت به پزیشکیه وه خه ریک بی، ئەوه پزیشکی ددانه .

به شی یه که م

(دامه زانندن و ئاما نجه کانی)

مادده ی دووه م:

سه ندیکا: سه ندیکا که ریخراویکی پیشه ییه و، شه خسیه تی مه عنه ویی سه ره خۆی خۆی هه یه و، باره گاکه ی له هه ولیری پایته ختی ههریم ده بی و، بۆیشی هه یه لق له پارێزگا کاند بکاته وه .

مادده ی سیه م:

سه ندیکا بۆ وه دیه انینی ئەم ئامانجان ه تیده کۆشی:

- ۱- پالپشتی کردنی گهلی کوردستان و پشتتایمکردنی حکومهتی ههریم و سیسته می دیموکراتی و، پته وکردن و بهره وچاکتر گۆرینی فیدرالیهت.
- ۲- داکۆکی له مافه پیشه ییه کانی ئەندامان.
- ۳- هاوبه شکردنی پزیشکانی ددان له ژیانی کۆمه لایه تیدا.
- ۴- سه پهرشتی ئیشی پیشه یی ئەندامان له عیاده تاییهت و نه خووشخانه میلییه کاندا، تا ره فتاری چهوت روونه دات و، حورمه تی پیشه که له که دار نه بی.
- ۵- ریخستنی ریساگه لی پیشه گوزاری و ريقابه ی بهرکارخستنیان.
- ۶- فه راهه مکردنی هه لی کار بۆ پزیشکانی ددان ، له دانیشتوانی ههریم.
- ۷- ریخستنی سه روسه ختی (علاقات) ئەندامان له گه ل داموده زگا کانی ده ولت و دایه ره و دامه زراوه حکومی و غه یره حکومیه کاندا.
- ۸- هاوکاری له گه ل سه ندیکاو کۆمه له پیشه ییه کانی تری ههریم و ده ره وه ی ههریمیشدا، ئەوانه ی ئامانجه کانیان له گه ل ئامانجه کانی سه ندیکادا یه ک ده گرنه وه .
- ۹- به هیزکردنی پیوه ندی له گه ل پزیشکه ددان سازه کانی کوردو دۆستانی گه لی کورد له ده ره وه ی ههریم.
- ۱۰- بهر زکردنه وه ی سه ویه و ئاقاری پیشه یی و زانستی و روشنبیری ئەندامه کانی، به ئاواتی بهر زکردنه وه و پاراستنی پیشه که .
- ۱۱- له سه ر پرۆژه گه لی یاساو پیروگه ل پیوه ندیی به پیشه ی پزیشکی و ریکه وتننامه ی تهنروسستیه وه هه بی، رای خۆی ده دات.
- ۱۲- هه ول ده دات ئاینده یه کی به خیر بۆ حالاتی نه خووشی و پیری و په ککه وته یی ئەندامه کانی ده سته به ریکا .
- ۱۳- ريقابه کردنی شهرتوشروتی کردنه وه ی عیاده تاییه ته کان و، قه ده غه کردنی ئەوانه ش که شهرتوشروتیان ته واو نییه .

به شی دووهم

(ئینتیمایو ئەندامیتی)

مادده ی چوارهم:

مه رجه ئەندام:

- ۱- هاوولاتی کوردستانی عیراق یان دانیشتوی کوردستانی عیراق بیته .
- ۲- به جینایه تی ناسیاسی، یان به جونحه ی شه ره فنه نگین حوکم نه درایی .
- ۳- له پزیشکی دانداندا بروانامه ی به کالۆریۆس یان بروانامه ی هاوتای به کالۆریۆسی وه رگرتبی .

مادده ی پینجه م:

- ۱- ئینتیماکردن بۆ سه ندیکا، له ریگی داوا یه کی نووسراوه وه ده بی، پیشکه ش بکری به نه قیب یان به سه روکی لقی پاریزگا که، به به لگه نامه گه لی پیویسته وه .

٢- ئەم داوای ئینتیمایه، له ماوهی (٣٠) رۆژدا- که له رۆژی تۆمارکردنیهوه له سه‌ندیکا ده‌ست پێ ده‌کا- ده‌خړیته به‌رده‌می ئەنجومه‌ن و، ئەنجومه‌نیش، ده‌بێ له‌و ماوه‌یه‌دا یه‌کلای بکاته‌وه، ده‌نا، ماوه‌که ته‌واو ببێ و، ئەنجومه‌ن یه‌کلای نه‌کردبێته‌وه، ئەوه، له‌و باره‌دا به‌قبولکراو داده‌نرێ.

٣- ئەنجومه‌ن بۆی هه‌یه به‌ بڕیارێکی هۆدار، داوای ئینتیماکه ره‌تبکاته‌وه، خاوه‌ن داواش، بۆی هه‌یه، له‌و رۆژه‌وه‌ی ته‌بلیغ کراوه تا (٣٠) رۆژ، له‌ به‌رده‌می دادگای پێداچوونه‌وه‌ی هه‌ریمی کوردستانی عیراقد، تانه له‌و بڕیاره‌ بدات، ئیدی، بڕیاری ئەم دادگایه بنه‌ره.

مادده‌ی شه‌شه‌م:

١- پزیشکی ددان له‌ هه‌رێمدا، تا ئینتیمای سه‌ندیکا نه‌کاو بڕوانامه‌ی تۆماربوونی بۆ نه‌کرێ و ئیجازه‌ی پیشه‌که‌ی وه‌رنه‌گرێ، ناشێ موماره‌سه‌ی پیشه‌که‌ی بکا.

٢- هه‌رکه‌سێ، به‌بێ شه‌رتوشروتی یاسایی ئەم پیشه‌یه بکات، خۆی تووشی لێپێچینه‌وه‌ی یاسایی ده‌کا.

مادده‌ی چه‌وته‌م:

١- تازه‌کردنه‌وه‌ی ئیجازه‌ی پیشه‌که، سالانه، له‌ مانگی کانونی دووه‌مدا ده‌کرێ. ئەگه‌ر ئەندام له‌و ماوه‌یه، به‌بێ پاساوی به‌جێ، دوابکه‌وێ، پیشه‌که‌ی لێ قه‌ده‌غه‌ده‌کرێ، تا دوو‌قات ئابوونه‌ی تازه‌کردنه‌وه نه‌دات، ئیجازه‌ی بۆ نا‌کرێته‌وه.

٢- ئەگه‌ر ئەندام، به‌بێ پاساوی به‌جێ، دوو سال له‌سه‌ریه‌ک، له‌ تازه‌کردنه‌وه‌ی ئیجازه‌که‌ی دوابکه‌وێ، ناوی له‌ تۆمار کوێرده‌کرێته‌وه‌و، پیشه‌که‌شی لێ قه‌ده‌غه‌ده‌کرێ. ئەگه‌ر هاتیش و ویستی دووباره‌ تۆماربکێته‌وه، ئەوه، له‌و باره‌دا پێویسته‌ دوو‌قاتی هه‌ردوو ئیجازه‌ی ئینتیمایا تازه‌کردنه‌وه‌که‌ش بدات.

٣- ئەندام، ئەگه‌ر شه‌رتێ، له‌ شه‌رتوشروتی ئینتیمای له‌ ده‌ست بدات، ئەندامی‌تیه‌که‌شی له‌ ده‌ست ده‌داو، به‌ بڕیارێکی ئەنجومه‌نیش پیشه‌که‌ی لێ قه‌ده‌غه‌ده‌کرێ. ئەویش بۆی هه‌یه، له‌ ماوه‌ی (٣٠) رۆژدا- که له‌ رۆژی ته‌بلیغه‌وه ده‌ست پێ ده‌کا- له‌ دادگای پێداچوونه‌وه‌ی هه‌ریم تانه له‌ بڕیاره‌که بگرێ، ئیدی بڕیار، بڕیاری ئەم دادگایه‌یه‌و، بنه‌ره.

مادده‌ی هه‌شته‌م:

نه‌قیب ناشێ نه‌قیبیش بێ، یه‌کێ له‌م پله‌وپایانه‌ی خواره‌وه‌شی هه‌بێ:

١- سه‌رۆکایه‌تی ئەنجومه‌نی نیشتمانی.

٢- له‌ وه‌زاره‌ته‌کانی هه‌رێمدا، وه‌زیر بی‌ت یان بڕیکاری وه‌زاره‌ت بی‌ت.

مادده‌ی نۆیه‌م:

١- بۆ ئەندامانی سه‌ندیکا نه‌بێ، که به‌پێی ئەم یاسایه ئیلتیزاماتی خۆیان به‌جێ هێناوه، ده‌نا، هه‌چ که‌سێ ناشێ ئەم پیشه‌یه بکات.

٢- دایه‌ره‌ فه‌رمیه‌کان و نیمچه‌ فه‌رمیه‌کان و باقیمه‌نی داموده‌زگا‌کانی هه‌ریم پێویسته‌ وێنه‌یه‌ک له‌ فه‌رمانی دامه‌زراندنی یان کارپێکردنی پزیشک بنێرن بۆ سه‌ندیکا.

مادده‌ی ده‌یه‌م:

- ۱- پزیشکی ددان دواى وهرگرتنى ئیجازه، ناشی له هه ریئدا زیاتر له یهك عیاده بکاته وه.
- ۲- پزیشکی ددان تا نازناوی پسیپۆری وهرنه گری و له سه ندیکا تۆماری نهکا، مافی ئه وهی نابی، ئه نازناوه له ههچ لقی له لقهکانی پزیشکاریی ددانا هه لئگری.
- ۳- پزیشکانی ددان، ئه وانهی سه ره ده وه له تن یان سه ره به که رتهکانی دیکه ن، بۆیان هه یه، به پیی به ندوبه ستی که سه ندیکا بۆیانی دیارده کا، پیشه ی خۆیان دواى ده وامی ره سمییش، موماره سه بکه ن.

به شی سییه م پیکهاته کان

مادده ی یازده:

یه که م:

سه ندیکا له م پیکهاتهکانی خواره وه پیک دیت:

- ۱- هه یئه ی گشتی.
- ۲- ئه نجومه نی سه ندیکا.
- ۳- لیژنه ی زه پیتی.
- ۴- هه یئه تگه لی لقهکان له پارێزگاکاندا.

دووهم:

- ۱- هه یئه ی گشتی له هه موو ئه ندامان یان له هه موو ئه نوینه رانه پیک دیت که ئیلتیزامی خۆیان به پیی ئه م یاسایه به جی هیناوه. ئه م هه یئه ته بالترین ده سه لاته له سه ندیکا که داو، به بریاری ئه نجومه ن و، له سه ر بانگه یشتی نه قیب، هه رسئ سال جاریک، که له رۆژی هه لئژاردنه کانه وه ده ست پی ده کا- کۆبوونه وه یه کی ئاسایی، له باره گاکه ی خۆیدا، بۆ هه لئژاردنی نه قیب و هه شت ئه ندامی ئه سلئ و دوو ئه ندامی یه ده گ بۆ پرکردنه وه ی ئه ندامییتی ئه نجومه ن سازده دات. (نصاب) یش به ئاماده بوونی دوو سییه کی ئه ندامانی هه یئه یان دوو سییه کی نوینه ران دیته جی، جا، ئه گه ر نه هاته جی، ئه وه، له و باره دا، دواى کۆبوونه وه ی یه که م به پازده رۆژ، هه لئژاردنیکی دی، له هه مان کات و هه مان جیگه دا ده کری، له م باره دا (نصاب) به ئاماده بوونی سییه کی ئه ندامان یان سییه کی نوینه ران دیته جی، ده نا، ئه گه ر له م باره شدا نه هاته جی، ئه وا، ئه نجومه ن بۆ خولیکی تریش له ئیشی خۆیدا به رده وام ده جی.
- ۲- ئه گه ر هات و ژماره ی ئه ندامانی هه یئه ی گشتی، له (۵۰۰) ئه ندام تیپه ری، ئه وه، له و باره دا، هه لئژاردن له ریگای نوینه ره کانه وه ده کری و، ریژه ی نواندنیش، له لایه ن ئه نجومه نه وه یان له لایه ن جیگری ئه نجومه نه وه دیارده کری.
- ۳- هه یئه ی گشتی ئه م ئیشانه ده کات:

أ- ته سدیکردنی بوجه و حساب و حسابکاریی کۆتایی.

ب- ئیقارکردنی پیروپی ناوخوو هه موارکردنی و، سه یرکردنی ئه و پيشنیازانه ش که بۆ هه موارکردنی یاسای سه ندیکا که پیشکه ش ده کرین.

ماددهی دوازده:

پێویسته ئه‌نجومه‌نی سه‌ندیکا، له‌ماوه‌ی مانگی کانونی دووه‌می هه‌موو سالی‌کدا، کۆبوونه‌وه‌یه‌کی سالانه، به‌ ئاماده‌بوونی نه‌قیب و ئه‌ندامانی ئه‌نجومه‌ن و سه‌رۆکانی لقه‌کانی پارێزگاگان، بۆ ئه‌م مه‌به‌ستانه‌ی خواره‌وه‌ سازدات:

أ- ئیقرارکردنی بوجه‌ی سالانه‌و حساب و حسابکاری کۆتایی.

ب- وتووێژ له‌سه‌ر راپۆرتی سالانه‌و کاروباری سه‌ندیکاو ئیقرارکردنیان.

ج- سه‌یرکردنی پێشنیازه‌کان که له‌باره‌ی هه‌موارکردنی یاساو پێرۆی ناوخۆی سه‌ندیکاوه، دین بۆ ئه‌نجومه‌ن.

ماددهی سیازده:

١- ده‌شی له‌یه‌ک، له‌م دوو دۆخه‌ی خواره‌وه‌دا، هه‌یه‌ی گشتی بانگه‌یشت بکری بۆ کۆبوونه‌وه‌ی نائاسایی:

أ- به‌ بریاریکی هۆدار له‌لایه‌ن زۆرینه‌ی ئه‌نجومه‌نه‌وه.

ب- به‌ داوایه‌کی نووسراوی هۆدار، سییه‌کی ئه‌ندامانی هه‌یه‌ی گشتی بیده‌ن به‌ ئه‌نجومه‌ن و، ئه‌نجومه‌نیش پێویسته، له‌ماوه‌ی (١٥) پازده‌ رۆژدا- که له‌ رۆژی گه‌یشتنی داواکه‌وه‌ ده‌ست پێ ده‌کا- بانگه‌یشت بکاو، واده‌ی کۆبوونه‌وه‌که‌ی تیدا دیاریکا.

٢- له‌ کۆبوونه‌وه‌ی نائاسایی هه‌یه‌ی گشتیدا، ناشی، له‌و مه‌سه‌لانه‌ زیاتر، که له‌ به‌رنامه‌ی کاردا تۆمارکراون و، کۆبوونه‌وه‌که‌یان بۆ سازدراوه، هه‌چی دیکه‌ یه‌کلا بکریته‌وه.

ماددهی چوارده:

١- هه‌ر ئه‌ندامی، به‌ بریاری زه‌پتی پێشه‌که‌ی لی‌ قه‌ده‌غه‌کرای، ناشی له‌ کۆبوونه‌وه‌کانی هه‌یه‌ی گشتیدا به‌شدار بی‌ت.

٢- له‌ کۆبوونه‌وه‌کانی هه‌یه‌ی گشتیدا، بریاره‌کان به‌ زۆرینه‌ی ده‌نگ ده‌رده‌چن و، ئه‌گه‌ر دوولای ده‌نگ یه‌کسان بوون، ئه‌وه، له‌و باره‌دا، ده‌نگی نه‌قیب بۆ کام لایان بێ، هی ئه‌و لایه‌یه.

ماددهی پازده:

ئیداره‌ی کاروباری سه‌ندیکا، ئه‌نجومه‌نی ده‌یگریته‌ ئه‌ستۆ، له‌مانه‌ی خواره‌وه‌ پیک دیت:

یه‌که‌م: نه‌قیب، که مه‌رجه‌ بۆ ماوه‌یه‌ک پێشه‌که‌ی به‌سه‌ر بردبێ له‌ (١٠) ده‌ سال که‌مه‌تر نه‌بێ.

دووه‌م: (٦) شه‌ش ئه‌ندامی ئه‌سلی و دوانی یه‌ده‌گ، به‌ مه‌رجی (٧) له‌وانه‌ ماوه‌یه‌ک پێشه‌که‌یان به‌سه‌ر بردبێ له‌ (٥) پینچ سال که‌مه‌تر نه‌بێ. هه‌رچی هه‌شته‌میانه، ئه‌مه‌یان، ده‌شی خزمه‌ته‌که‌ی له‌ (٥) سال که‌مه‌تر بی‌ت.

ماددهی شانزده:

یه‌که‌م: ئه‌نجومه‌ن به‌ ده‌نگدانی نه‌ینی، نوینه‌ری (جیگری) بۆ نه‌قیب له‌ناو ئه‌ندامه‌کانی خۆیدا هه‌ل‌ده‌بژی.

دووه‌م: ئه‌نجومه‌ن، هه‌ر هه‌یج نه‌بێ مانگی جاریک کۆبوونه‌وه‌یه‌کی ئاسایی سازده‌دات و، ده‌شی‌تیش له‌سه‌ر داوای نه‌قیب، یان داوای سییه‌کی ئه‌ندامه‌کانی، کۆبوونه‌وه‌گه‌لی ناوه‌خت (استپنایی) سازدات.

ماددهی جه قده:

یه که م: (نصاب) له نهجومه نندا، به ناماده بوونی زۆرینهی ئەندامه کانی دیتته جی. بریاره کانیسی به زۆرینهی دهنگی ناماده بووان دهرده چن و، ئەگەر دهنگه کانیسی یه کسان بوون، ئەوه، له و باره دا، دهنگی نه قیب بۆ کام لایان بی، بۆ ئەوه.

دووهم: به هر هۆیه ک ده بی، بی، جیگای نه قیب چۆل بوو، نوینه ره که ی جیگای ده گریته وه. **سییه م:** به هر هۆیه ک ده بی، بی، مه رکه زێ له نهجومه نندا چۆل بوو، ئەوه له و باره دا کام ئەندامی یه ده گ، دهنگی له دهنگی یه ده گه کانی تر زۆتر بوو، ئەوه یان جیگای ده گریته وه.

چوارهم: ئەگەر زۆرینهی مه رکه زه کانی ئەندامانی ئەنجومه ن چۆل بوو، ئەوه، له و باره دا پیویسته له سه ر ئەنجومه ن، له ماوه ی دوو مانگدا بانگه یشتی هه یئه ی گشتی بکات بۆ کۆبوونه وه تا به هه مان شیوازی که له م یاسایه دا نیشان دراوه، به هه لبژاردنی که سانی، بۆ باقیمه نی ماوه که ی، جیگایان پر بکاته وه.

ماددهی هه ژده:

ئەندامی ئەنجومه ن یان ئەندامی لیژنه یی له لیژنه کانی، به بی پاساوی به جی له سی کۆبوونه وه ی بانه و بان یه کی ماوه ی سالی کدا یان له پینچ کۆبوونه وه ی ناوه ناوه ی سالی کدا، ناماده نه بی، ئەوه به ده ستله کار هه لگرتو له قه له م ده درێ.

ماددهی نوژده:

ئەنجومه نی سه ندیکا، ئەم ئیشه تاییه تانه ده گریته ئەستۆ:

یه که م:

- ۱- کۆشش بۆ وه دی هانی نی نامانجه کانی سه ندیکا.
- ۲- وه رگرتنی ئەندامان و، قه ده غه کردنی شیان له پیشه که.
- ۳- به ریوه بردنی کاروباری سه ندیکا، به رکارخستنی پلانگه ل و به رنامه کان.
- ۴- بانگه یشتی هه یئه ی گشتی بۆ کۆبوونه وه، به رکارخستنی بریاره کانی.
- ۵- سه ره رشتی ئیش و کاری لقه کان و، ده سه به رکردنی هاوده نگی له چالاکیه کانیاندا.
- ۶- ناماده کردنی بوجه ی سالانه و حساب و حسابکاری کۆتایی و به ریوه بردنی دارایی سه ندیکا.

۷- سه ره رشتی ریخستنی پیشه گوزاری (مه رسه المه نه) له عیاده تاییه ته کاندایاندا.

۸- پیشکه شکردنی پیشنیاز بۆ هه موارکردنی یاسای سه ندیکا.

۹- ئەگەر نه قیب نوینه رایه تی سه ندیکای له لیژنه گه لی ره سمی و شتی دیکه دا نه کرد، ئەوه، له و باره دا، که سیکی دیکه ی بۆ داده نی.

۱۰- هه ر ده عواو شکاتیکی بۆ بی، هه وائه ی لیژنه تاییه تکاره کانی ده کات.

۱۱- له پیشکه ش کردنی پیشنیازگه ل، ده رباره ی پرۆژه گه ل و پلانگه ل و به رنامه گه لی ته ندروستی هه ریما به شداری ده کات.

۱۲- پیکهینانی لیژنه گه لی فه رعی، بۆ وه دیهانی نی نامانجه کانی ئەم یاسایه.

١٣- ئیقراار کردنی مولکداریتی مال و مولک و عیقاروقبولکردنی به خشش و شه رتوشروتی قهرزدان و پیشکه شکرکردنی کۆمهکی دارایی، له چوارچێوهی مه بهست و ئامانجی سه ندىکاندا.

١٤- ئاماده کارى بۆ هه لێژاردنه کان.

١٥- ئیجازه پیدانی پیشه گوزاری.

١٦- سه یرکردن و یه کلاکردنه وهی ده ستله کاره لگرتنی نه قیب، یان هه ر ئه ندامتیکی ئه نجومه ن یان هی لقه کانی سه ندىکا، به مه رجی، له یه که م کۆبوونه وهی هه یئهی گشتیدا بخړیته به رده می.

١٧- دامه زانندن و به پێوه بردنی یانه گه لی سه ندىکا به پێی یاسای کۆمه له کان.

١٨- قبولکردنی دیاری به ره زامه ندى لایه نه فه رمیه کان.

دووهم: سپاردنی هه ندى له سه لآحییاتی خۆی به نه قیب یان به سه رۆکانی لقه کان.

ماددهی بیست:

نه قیب، سه ره پای ئه و ئه رکوفرمانه تاییه تهی، ئه نجومه ن پێی ده به خشی، ئه م ئه رکانه ش ده گړیته ئه ستۆ:

یه که م:

١- له به رده می هه موو لایه نه کاندای نوینه ری سه ندىکایه .

٢- بریاره کانی ئه نجومه نی سه ندىکا ده خاته به رکار.

٣- له سه ر بریاری ئه نجومه نی سه ندىکا، بانگه یشتی هه یئهی گشتی ده کا بۆ کۆبوونه وه .

٤- سه رۆکایه تی کۆبوونه وهی هه یئهی گشتی و ئه نجومه نی سه ندىکا ده کات.

٥- ئیمزاکردنی سه نه دگه لی سپاردن و سه رفکردنی ئه موالی سه ندىکا.

٦- ئاماده کردنی بوجهی سالانه و، راپۆرتی کۆتایی بۆ حساب و حسابکاری کۆتایی و، راپۆرتی سالانه ی بزاڤ و چالاکیی سه ندىکا، پیشکه شکردنیان به ئه نجومه نی سه ندىکا، له واده ی دیارکراوی خۆیاندا.

٧- به پێی میلاک، که ئه نجومه ن ته سدیقی کردوه، کارمه ندان بۆ سه ندىکا دا هه مه زینیی و، کاروباری خزمه ت و زه پتیشیان به جی ده گه یینئ.

دووهم:

نه قیب بۆی هه یه، هه ندى له فرمانه تاییه ته کانی خۆی، به نوینه ره که ی یان به یه کئ له ئه ندامانی ئه نجومه ن بسپیرئ.

ماددهی بیست ویه ک:

١- به پێی پێرۆی ناوخۆ، لقی بۆ سه ندىکا، له هه ر پارێزگای ده کړیته وه .

٢- سه رۆکی لیژنه ی لق، سه رۆکایه تی کۆبوونه وهی لیژنه که ده کا، یان که سی ده یکا

سه رۆک ئه و ئه رکه ی پێ سپاردبئ.

٣- ماوه ی خولی لق سی ساله، له رۆژی هه لێژاردنه کانه وه ده ست پێ ده کات.

ماددهی بیست و دوو: **ئێهه رتیبهی رۆژنامه ی وه قايعی کوردستان**

یه که م:

- ۱- ئەنجومەنی لۆ له پینچ ئەندام و دوو ئەندامی یەدەگ پیک دیت، شەشیان ماو یەك پیشەگوزارییان کردبێ له پینچ سال که متر نه بێ. هەرچی حەوتەمیانه، ئەوه، دەشی خزمەتی له پینچ سال که متر بێ.
- ۲- ئەندامی لۆ، مەرجه خەلکی هەریم بێ و، له هەریمیش دانیشتبێ.
- ۳- سەرۆکی لۆ و نوینەرە کەشی، له ئەندامانی لۆ که هەڵبژێردرێن.

دووهم:

لۆ ئەم ئەرکه تایبەتانه دەگرێتە ئەستۆ:

- ۱- بەرکارخستنی پلانی کار، که له کۆبوونەوهی هەیهی گشتیدا بریاری له سەر دراوه، هەر وهها بەرکارخستنی رینماییه کانی ئەنجومەنی سەندیکا.
- ۲- کۆشش بۆ بەرزکردنەوهی سەویه و ئاقاری پیشه که.
- ۳- بهرپۆه بردنی کاروباری دارایی.
- ۴- ئەو فرمانه تایبەتانهی که نه قیب یان ئەنجومەنی سەندیکا پێی دەسپێری.
- ۵- دامەزراندنی بەر دەستانێ لۆ و دیاریکردنی کرێه کانیان، پاش تەسدیقکردنی له لایەن سەندیکاوه.
- ۶- بەر زامەندی ئەنجومەنی سەندیکا، که سێ دادەنی نوینەراییه تیی لۆ له دایه ره فرمیەکاندا بکات.

ماددهی بیست و سێ:

سەندیکا بۆی هەیه مهلبەندی رۆشنبیری و کۆمه لایه تی دایمه زینتی.

دارایی سەندیکا

ماددهی بیست و چوار:

- ۱- دارایی سەندیکا له مانه پیک دیت:
  - ا- ئابوونە ی ئینتیماو به شداربوونی سالانه.
  - ب- مزی ناوی خۆنوسین.
  - ج- مزی نووسینی نازناوی پسپۆری.
  - د- مزی ئیجازه پیدان و تازه کردنەوهی پیشه گوزاریی تایبەت بۆ دام و دەزگا تەندروستیەکان.
  - ه- مزی تەسدیقکردنی راپۆرتگه لی پزیشکی.
  - و- سوودی چاپه مەنیه کانی سەندیکا.
  - ز- غەرامه ی ئەو حوکمانه ی که لیژنه ی زه پتی پارێزگا به سەر ئەندامه کانیادا دەدات.
  - ح- دیاری و به خشش و هەر دەستهایکی دی.
  - گ- داها تی یانه گه ل ومه لبه نده کانی رۆشنبیری و کۆمه لایه تی بۆ سەندیکا.
- ۳- ئەگەر له بهر بارودۆخیکی نا ئاسایی، تەسدیقکردنی بوجه له واده ی دیارکراوی خۆیدا، نه کرا، ئەوه، له و باره دا، کار به پێی ده روزه و به شه کانی بوجه ی پیشترده کری تا بوجه تازه که تەسدیق ده کری.

ليژنه‌ی زهپتی له مهرکه‌زی سه‌نديکادا، له سێ ئه‌ندام و دوو ئه‌ندامی یه‌ده‌گ پیک ده‌هینری و ئه‌ندامی له ئه‌ندامانی ئه‌نجومه‌نی سه‌نديکایش، به‌ بپاری ئه‌نجومه‌ن، سه‌رۆکایه‌تی ده‌کا.

مادده‌ی بیست وه‌شت:

ليژنه‌ی زهپتی دوا‌ی وه‌ئاگه‌هینانه‌وه‌ی ئه‌ندامی سه‌رپێچکار، بۆیشی هه‌یه، ئه‌م سزایانه‌ی خواره‌وه‌ش سه‌پینی:

۱- ئینزار: ئه‌وه‌یه، که نووسراوی ئاراسته‌ی سه‌رپێچکار ده‌کا، بپاری خۆی تیدا له ره‌فتاری نیشان ده‌داو، داواشی لێ ده‌کا ئه‌و کاره‌ دووباره‌ نه‌کاته‌وه، ده‌نا، سزایه‌کی توندتری به‌سه‌ردا ده‌دری.

۲- غه‌رامه‌یه‌ک له (۱۵۰۰۰۰) سه‌دو په‌نجا هه‌زار دینار که‌مه‌تر نه‌بێ و، له (۷۵۰۰۰۰) سه‌دو په‌نجا هه‌زار دیناریش نه‌ترازی. ئه‌گه‌ر نه‌یشی دا، ئه‌وه، له‌و باره‌دا، له پیشه‌گوزاریه‌ تاییه‌ته‌که‌ی خۆی بۆ ماوه‌یه‌ک قه‌ده‌غه‌ده‌کرێ له شه‌ش مانگ زیاتر نه‌بێ، خۆ، ئه‌گه‌ر هات و له ماوه‌ی سائیکی پاش برواری سه‌رپێچیه‌که‌یدا، گه‌رایه‌وه‌سه‌ری، جا، ئه‌وجا غه‌رامه‌که‌ی له (۵۰۰۰۰۰) پینج سه‌د هه‌زار دینار که‌مه‌تر نابێ و له (۱۵۰۰۰۰۰) ملیۆنیک و پینج سه‌د هه‌زار دینار نه‌ترازی، خۆ ئه‌گه‌ر ئه‌م جاره‌ش نه‌یدا، ئه‌وه، له‌و باره‌دا پیشه‌تاییه‌ته‌که‌ی خۆی بۆ ماوه‌یه‌ک لێ قه‌ده‌غه‌ده‌کرێ له یه‌ک ساڵ زیاتر نه‌بێ.

۳- قه‌ده‌غه‌کردنی پیشه‌گوزاریه‌ تاییه‌ته‌که‌ی خۆی بۆ ماوه‌یه‌ک له یه‌ک ساڵ نه‌ترازی.

۴- هه‌ردوو سزای، غه‌رامه‌و قه‌ده‌غه‌ی پیشه‌گوزاری، که له بپگه‌ی (۲، ۳) دا هاتوون.

مادده‌ی بیست ونۆ:

ئه‌گه‌ر، بۆ لیژنه‌ی زهپتی ده‌رکه‌وت، ئه‌و ره‌فتاره‌ی دراوه‌ته‌پال دکتۆره‌که، خۆی له خۆیدا جه‌رمیه‌یه، ئه‌وه، له‌و باره‌دا پێویسته له‌سه‌ری، ده‌عوکه‌ی به‌ هه‌موو ئه‌ورقه‌کانیه‌وه هه‌واله‌ی دادگای پێوه‌ندیدار بکات، ئه‌گه‌ر حوکمی بپتاوانیشتی بۆ ده‌رچوو، ئه‌وه، به‌پێی حوکمه‌کانی ئه‌م یاسایه‌ رێ له ئیجرائاتی زهپتی دیکه‌ ناگرێ.

مادده‌ی سی:

۱- پزیشکی ددان له‌ماوه‌ی چه‌پس و سجن و ده‌ستبه‌سه‌ربوونیدا، پیشه‌که‌ی لێ قه‌ده‌غه‌ ده‌کرێ.

۲- پزیشکی ددان، ئه‌گه‌ر به‌ جه‌رمیه‌یه‌کی ئابرووبه‌ر، پێوه‌ندی به‌ پیشه‌که‌یه‌وه هه‌بێ حوکم بدری، ئه‌وه، ئیدی پیشه‌که‌ی لێ قه‌ده‌غه‌ده‌کرێ.

۳- ئه‌گه‌ر هات و پزیشکی ددان، جاریکی تریش به‌ جه‌رمیه‌ی پێوه‌ندیدار به‌ پیشه‌که‌یه‌وه، حوکمی به‌سه‌ردا درایه‌وه، ئه‌وه، له‌و باره‌دا ناشی ناوی تۆماربکریته‌وه، مه‌گه‌ر ئه‌نجومه‌نی سه‌نديکا به‌پێی پێرۆو به‌پێی ئه‌و رپنمایانه‌ش که له‌سه‌ر پێرۆکه ده‌ره‌ینراون، موافه‌قه‌تی نوێی بداتی.

مادده‌ی سی ویه‌ک:

۱- بپاری قه‌ده‌غه‌کردنی پیشه‌گوزاری، به‌و لایه‌نه‌ پێوه‌ندیدارانه‌ش ته‌بلیغ ده‌کرێ که لیژنه‌ی زهپتی خۆی پێی باش بێ. ئه‌وه له‌هه‌موو لقه‌کانی سه‌نديکاشدا بلاوده‌کرێته‌وه.

۲- پزیشکی پیشه‌کە ی لێ قە دە غە کرابێ، ناشی پزیشکیکی دی له عیادە کە ییدا جیگای بگریته وه .

۳- به پێی حوکمه کانی ئەم یاسایه، ئەو غەرامه یه ی به حوکمی زه پتی وه رده گیری، داهاتی سه ندی کایه .

مادده ی سی و دوو:

۱- ئەگەر شکاتی درا به ئەنجومه نی سه ندی کای، ئەمیش ده ی نێرێ بۆ لقی پێوه نیدار، تا ئەو لقه راو پاسپارده ی خۆی پیشان بدا، جا، ئەوجا، هه والهی لیژنه ی زه پتی ده کری.

۲- سه رۆکی لیژنه کە، برواری دانیشتنه کە دیارده کاو، پزیشکی ددانه کە شی لێ ئاگادار ده کا.

۳- دانیشتنه کانی لیژنه ی زه پتی نه ی نییه .

مادده ی سی و سی:

نه قیب ولایه نه کانی ده عواکەش بۆیان هه یه، له ماوه ی سی رۆژدا- که له رۆژی ته یلیغه وه ده ست پێ ده کا- له دادگای پیداجوونه وه ی هه ری می کوردستانی عیراقدان تانه له بپیاره کانی لیژنه ی زه پتی بگرن، ئیدی بپاری ئەم دادگایه کۆتایی و بنیره .

مادده ی سی و چوار:

هه ر سه ری چیه کی زه پتی، که له حوکمه کانی ئەم یاسایه وه په یدابووه، نه قیب بیکا یان نوینه ره که ی له کاتی جیگرته وه ییدا بکا، ئەوه، ئیجرائاتی یاساییان له به رده می لیژنه ی زه پتییدا له سه ر ده کری و هه یئە گشتی هه والهی لیژنه ی زه پتییان ده کات.

حوکمه گشتیه کان

مادده ی سی و پینج:

۱- به ئاماده بوونی نه قیب یان جیگری (نوینه ری) نه قیب، یان سه رۆکی لق یان نوینه ری سه رۆکی لق نه بێ، ناشی باره گای سه ندی کای، یان باره گای لقه کانی بپشکنرێ.

۲- هه ر ده ستریزیه ک، له کاتی فرماندا یان به هۆی پیشه که یه وه، بگریته سه ر ئەندام، ئەوه، ئەو ده ستریزکاره، حوکمی ئەو که سه ی به سه ردا ده درێ که شه ری فرۆشتبێ به فرمانبه ر له کاتی به ری خستنی ئەرکی خۆیدا.

۳- ده سه لاتی لپێچینه وه پێویسته پێش لپێچینه وه له جه ریمه ی به چاونه دیتراو، درایته پال ئەندامی له ئەندامان، پێویسته له سه ری سه ندی کایان لقه کانی سه ندی کای ئاگادار بکاته وه، سه ندی کاش پێویسته نوینه ریکی خۆی بنیری له و لپێچینه وه یه دا به شداری.

۴- ئەندامی نه خۆش، له ژوره به کری گپراوه کانی پله ی یه که می ده زگای ته ندروستی حکومی و په یمانگه هونه رییه کاندایا چاره سه ری بۆده کری و له مزو کری سه رفرازه . وه لێ که له نه خۆشخانه ئەهلیه کاندایا بخه وێ یان بۆ عیاده تایبه ته کان بجێ، ئەوه له و باره دا، ده سته قی پزیشک و نه شته رگه ره کان له لیستی حساباتی خۆی داده شکینرێ.

مادده ی سی و شه ش: **روزنامه ی وه قايعی كوردستان**

هەر كهسێ بهبێ تۆماربوون و بهبێ ئیجازه كه حوكمهكانیان له م یاسایه دا هاتوو ه مومارسهی ئه م پیشهیه بكا، ئه وه، غه رامه یه ك ده كری له (٤٥٠٠٠٠) چوارسه دو په نجا هه زار دینار كه متر نه بێ و له (٦٠٠٠٠٠) دیناریش نه ترازێ.

ماددهی سی وحهوت:

پزیشکی ددان له ئیجازه دابێ، ده شی پزیشکیکی دیکه ی ددان له عیاده كه ی خۆیدا دابنێ، به مه رجێ ئه م جیگره هه مان پله ی زانستی وه مان پسپۆری هه بێ و، ئیجازه كه ش له سی مانگ نه ترازێ.

ماددهی سی وههشت:

هه ر ده قێ پیچه وانه ی حوكمه كانی ئه م یاسایه بیته، ناخریته به ركار.

ماددهی سی ونۆ:

پیویسته ئه نجومه نی وه زیران حوكمه كانی ئه م یاسایه بخاته به ركار.

ماددهی چل:

ئه م یاسایه له رۆژی بلاو كرده وه ی له (وه قايعی كوردستان) دا، ده خریته به ركار.

د. كمال عبدالكریم فؤاد

سه رۆگی ئه نجومه نی نیشتمان كوردستانی - عیراق